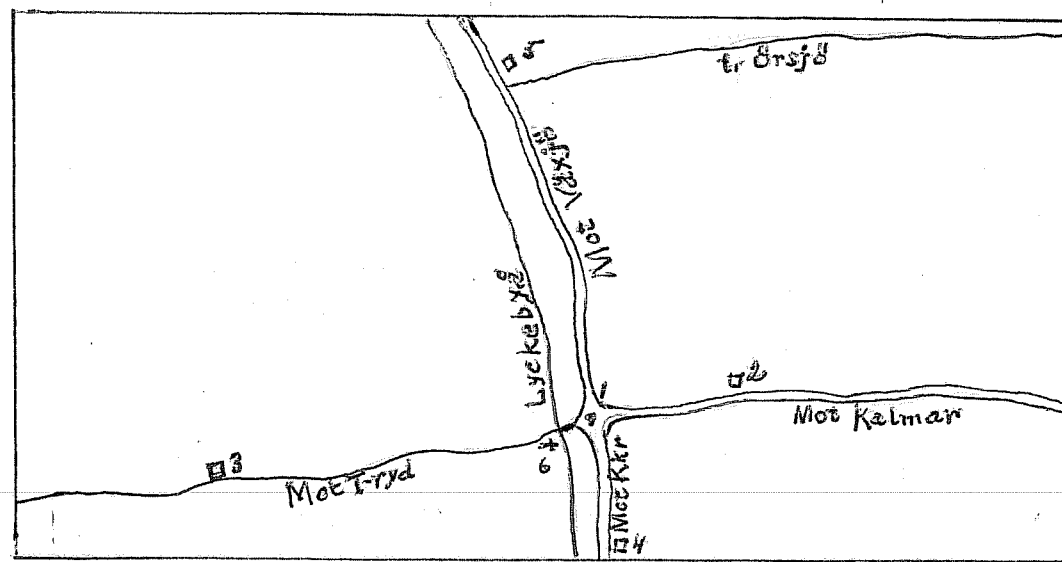

ACC. N:R M. 10975:1-25.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: *Småland* Upptecknat av: *folkskoll. G. A. Hartman*
Härad: *L. Möre* Adress: *Pellamåla, Vissefjärda*
Socken: *Vissefjärda* Berättat av:
Uppteckningsår: *1949* Född år *1888* i *Fåglaåsjö, Vissefjärda*

Sljutsning och postgång i Vissefjärda. s. 1-25.

ACC. N:R M. 10975: /.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUNDSKJUTSNING OCH POSTGÅNG I VISSEFJÄRDA.
=====Skjutsning.

1. Bössen.
2. Björna-
bygden.
3. Plaggebo
4. Fur
5. Emmabo.
6. Vissefj.
kyrka.

Före järnvägarnas tillkomst i våra bygder på 1870-talet var det ganska besvärligt, tidsödande och kostsamt att resa, vilket många ännu levande har hägkomst av. Det var att anlita hästskjutsar, alltså fara på de mer eller mindre framkomliga landsvägarna, "häradsvägarna" och alla andra, vilka senare då utgjordes av snala, gropiga enskilda vägar. Man hade då tre sätt, som anlätades, nämligen att åka diligensen på huvudvä-

ACC. N:R M. 10975:2.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

garna, gästgiverskjuts på landsvägar och häradsvägar samt bondskjutsar för övrigt.

Som framgår av den lilla enkla skissen på sid.1 fanns det inom vår socken innan järnvägens tillkomst en landsvägsknutpunkt, Armbössan eller som den i förkortad ^{form} benämnes, "Bössan". Här öppnades socknens första handelsbod efter näringsfrihetens ikraftträdande, och på samma plats ligger fortfarande en speceri- och diversehandel. Här gick landsvägen Karlskrona - Växjö förbi då som nu, och från Bössan utgick landsvägen till Kalmar. Vidare utgick härifrån häradsvägen mot Älmehult över Långsjö och till Tingsryd.

På landsvägarna gick postdilignser i gammal tid, och skjutsningen före järnvägarnas tillkomst handhades av inrättade gästgiverier eller skjutsstationer. Inom Vissefjärda hade vi endast två gästgiverier, nämligen i Emmabo by (nära Lindås station) samt Björnabygden, en halv mil ungefär öster om Bössan på landsvägen mot Kalmar. Söderut mot Karlskrona var den närmaste gästgivargården i Fur, närmast efter Björnabygden mot Kalmar Fåryd samt närmast västerut från Bössan Plaggebo i Långsjö och Bjessebohult i Älmehult socken på vägen mot Tingsryd.

**/S:ilhöva socken*

ACC. N:R M. 10975:3.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Emmabo gästgiveri var mer betydande än Björnabygden, och där såldes under den gamla goda tiden både öl och brännvin, inte bara till de resande och till andra besökande kunder för förtäring på stället utan också till avhämtning. I skänkstugan var det blandning av folk, och däribland sågs såväl bybor, vandrande gesäller, knallar och judar bland sådana resande, som kommit per skjuts samt därifrån skulle ha hästar för vidare färd mot nästa gästgivargård i Algutsboda, Långasjö, Karlslunda eller Sillhövda socknar.

Den sista av de gästgivargårdar eller skjutsstationer, som var i verksamhet i vår omedelbara närhet var den i Plaggebo, vilken i tur och ordning drevs ett år i sänder av byns bönder. Densamma borttogs för endast ett 30-tal år sedan, men som man kan tänka sig, så förde den en tyvande tillvara samt indrogs sedan bilarna börjat komma i gång också på rena landsbygden.

Jag minnes mycket väl skylten utanför skjutsstationen i Plaggebo, vilken omtalade att resande där fick mat, logi samt hästskjuts. För omkring 50 år sedan hade man utskänkning av öl till alla resande, och sedan restriktionerna införts på öl m.m., blev det bara till spisande och

ACC. N:R M. 10975:4FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

verkliga resande, som man serverade "bier". Då frekvensen tillslut var ytterst minimal av resande, ansågs stationen utan betydelse och drogs in.

I min barndom brukade ungdomar från den här trakten, då de blev öltörstiga leja sig en bonde, som körde dem till Plaggebo, varefter de blev serverade det eftertraktade fludiet. Men det gick inte att låtsas vara "resande" och begära på att bli serverad öl, t.ex. för byns eller närmas- te traktens invånare. En snickare, Pohl kallad, skulle försöka bli "rese- när" samt bad en bekant i byn att dra honom till gästgiveriet på en bakvagn. Men det blev inget öl den gången, trots att den törstige Pohl kom åkande på vagn.

Jag nämnde Emmabo gästgivargård samt att den var mycket besökt. I trakten är det mycket sandigt, med fint grus, ty en rullstensås går alldeles invid Lyckebyån, som rinner genom hela Vissefjärda socken från norr till söder. En ^{enligt} kusin tjänade för 50 år sedan i byn Brinkabo, närmaste by intill Emmabo, mellan den platsen och Bössan. Han omtalade, att man vid grusgrävning i en grop intill landsvägen i Brinkabo hittade ett skelett av en karl, sannolikt en hundra år gammalt. Aldrig fick man reda på, hur det hängde ihop med skelettet, men man gissade på att det var efter en

ACC. N:R M. 10975:5FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

knalle, jude eller annan, som på gästgivargården pokulerat samt därvid visat att han hade gott om pengar på sig, skuggats söderut samt överfallits och rånats, varefter liket grävts ner i grusbacken. Sådana dåd måhända var rätt så vanliga lite varstades i gamla tider.

Jag måste nu, innan jag lämnar beskrivningen om gästgiverierna, omtala att jag i en grannsocken till Vissefjärda varit inne på en "riktig" gästgivargård, nämligen i Örsjö. Min äldsta bror, Frans, hade fått plats 1895 som folkskollärare i Kristvalla socken. På våren 1896, då jag gick i småskolan, skulle far med hästskjuts köra ner till Frans, och jag bad läraren om lov. Det fick jag samt var inte litet glad. Vi körde över Emabo och Örsjö. Där pustade vi, för hästen skulle äta och vila. Där fanns södra länsdelens sista verkliga gästgivargård med utskänkning även av spritdrycker. Detta begagnade sig far av samt köpte kaffe samt tog sig en kaffegök. Bestämmelserna var sådana, att när gästgivaren dog skulle hans efterleverska få driva sin rörelse intill hon dog. Gästgivaren hade gift sig med en mycket ung kvinna, vilken efterlevde honom i flera tiotal år, därför kom Örsjö gästgiveri att bli det sista i vida trakter. Nu är det dock borta sedan decennier tillbaka.

ACC. N:R M. 10975:6.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Sedan järnvägen Karlskrona-Växjö tillkommit, bosatte sig i Vissefjärda samhälle vid stationen en person vid namn Frans Jonsson, gästgivar kallad, vilken förutom att han tillhandahöll resande skjuts även hade rum och mat åt resande samt kaféerörelse. Det var inte var dag, som Jonsson hade något skjutsning, men han var troget nere vid tåget för att passa. Ända till bortåt 1910 drev han sin åkerirörelse och det övriga, därefter var han för gammal, och han avlöstes av Viktor Johansson därstädes, som skjutsade med häst och fjädervagn, tills bilstationerna efter första världskriget startades.

I Emmaboda stationssamhälle, som ända till 1930 hörde till Vissefjärda soeken men som detta år blev köping, var sedan järnvägens tillkomst en skjutsstation i st.f. den gamla gästgivarstationen i Emmabo by. Vid sekelskiftet och ett tiotal år framåt innehades skjutsningen av en kreaturshandlare och slaktare, som hette Karl Jonasson. Även här drögs hästskjutsningen in, då bilarna övertog befordran av resande, som skulle ut åt landsbygden omkring 1915. Här fanns två hotell, så skjutsstationen tillhandahöll varken logi eller mat.

Det var inte bara att frysa och fara illa, vaka och skakas om på

ACC. N:R M. 10975:7FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

landsvägarna för skjutskarlar och resande, även de stackars hästarna för illa och höll inte många år, om resandefrekvensen som i Emmaboda var stor. Men hästmaterialet var i alla fall segt då, man hade de mindre och här- digare ölänningarna och nordsvenska raserna, som även var kvicka i föt- terna, antingen det var vinter eller sommar eller för resten när som helst. De tunga ardennerna eller korsningarna med ardenner hade ännu ej nått dessa trakter, och de hade för övrigt inte passat till att köra "lättskjuts" med. De åkande ville komma fort fram, och det gick det ock- så, om så erfordrades, t.ex. då det var fråga om läkare eller barnmorska, som skulle hämtas.

~~De allra flesta skjutsningarna fick emellertid ske åt handelsresan-~~
de av skilda slag, som från Vissefjärda eller Emmaboda skulle ge sig ut att besöka handelsmännen i byarna däromkring. Jag minns dessa tjocka, röd- brusiga herrar, som klädda i päls vräkte sig i trillorna eller slädarna. Efter besöket i en handelsbod fortsattes till nästa, och för vart besök blev de allt mosigare. Och körkarlen fick också en släng med av välfäg- naden, det hörde till och kunde ibland kanske behövas, då det var kallt och ruskigt väder och väntans timmar blev många. Sonliga resande sålde

ACC. N:R M. 10975:8.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

utsäden, andra tyger, somliga t.o.m. spritvaror, d.v.s. bara tog upp order på dylikt. Resandefrekvensen var säsonbetonad, vår och höst hade skjutsstationerna mest att göra. Efter att ha varit ute under dagen, återvände handelsresanden till sitt hotell eller logi, och där blev det polulerande till framåt morgonen, då det åter var att sätta sig på vagnen för nya färder. Det oregelbundna levnadssätt, som dessa människor förde, tog på krafterna, och de dog eller var förstörda innan de kommit till de 50 åren. Ty för att göra affärer fordrades den tiden sprit och åter sprit, resanden spenderade på kunderna, men dess bättre är dylika metoder nu bortlagda.

~~Vinfirmornas ombud sålde på kredit till vem som helst, konjak, punsch viner m.m. Det hände naturkigtvis ibland att somliga kunder underlät att betala, och då fick firman förlora. Det sades att det inte gick att genom stämning indriva dylika fordringar. Men då kunde det hända, att om firman inte fått betalning för spritvarorna, de stände för tomglasen och emballaget. Och då åkte de som druckit gratis dit och fick betala vättegångs- och kostnaderna plus tomglaset m.m., vilket allt blev dyrare än spriten!~~

Priset för hästskjutning var vid sekelskiftet 1:50 per mil enbett,

ACC. N:R M. 10975:9.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

tvåspänd vagn 2:50. Bönderna skjutsade något billigare, det vanliga var 1 kr. milen. En del handelsresande lejde någon bonde att kuskas omkring i byarna för försäljning av fröer o. a., och dessa resande lejde per dag och ej per mil. Tio kronor om dagen, en bra peng den tiden, var oftast priset, och då vanligen sådana körslor ägde rum då det inte var så brått med arbetet på gården, gjorde bonden sig en god inkomst vid sidan om.

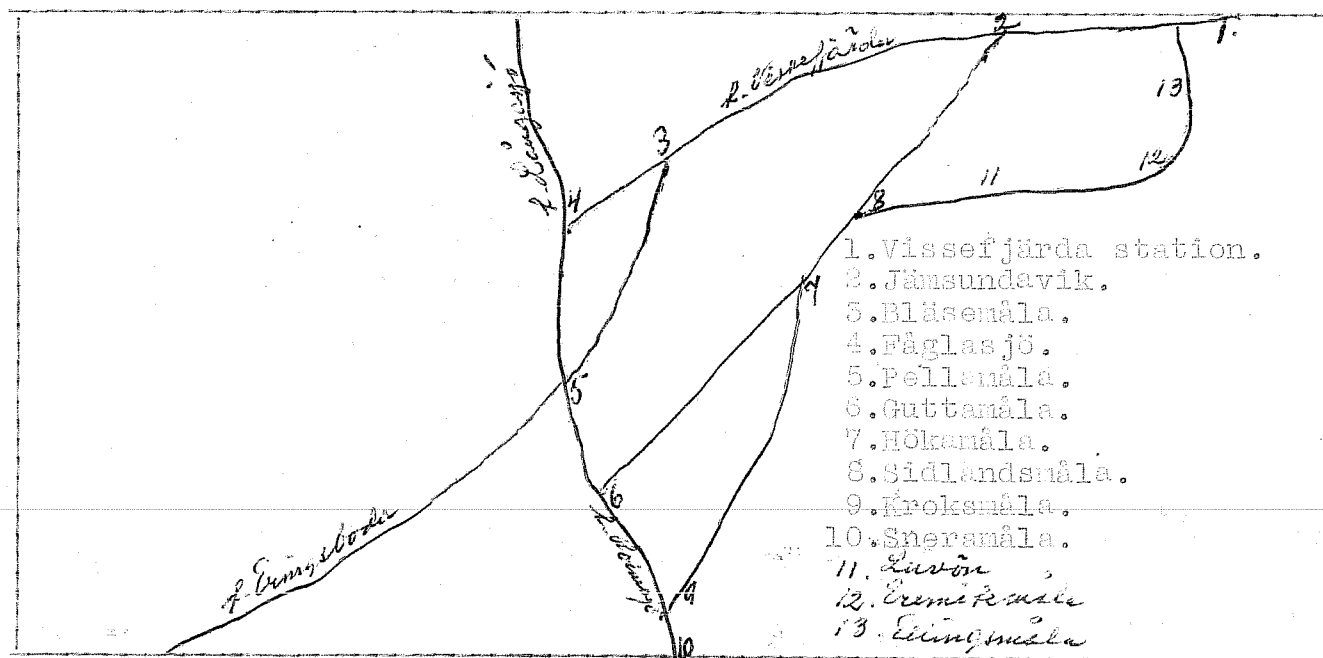
Tre bröder Widfond, barnfödda i Fåglasjö i Vissefjärda och bosatta i Stockholm, där de var tandläkare (dentister), brukade om somrarna besöka sin födelseort. För att imponera hade de en gång en fin landå med sig från Stockholm, och den avlastades på stationen i Vissefjärda. Så budade de bönder från byn Fåglasjö, och dessa red till stationen, spände hästarna för och så for de fina herrarna från Stockholm med pompa till sin födelseby. De hade förut försökt att låna en droska av godsägaren och brännvinsbrännerfabrikören Th. Malmström i Kyrkeby men fått ett oförskämt brev från denne samt avslag på begäran. I desperation häröver tog de sin fina vagn med ända från huvudstaden!

Min yngste bror var anställd som postexpeditör, och i postens rese-reglemente omkring 1915 var utsatt, att en sådan tjänsteman förutom resa

ACC. N:R M. 10975:10.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

i 2 klass på järnväg fick för landsvägsskjuts debitera tvåspänd vagn. Han färdades dock i 3 kl. per tåg samt bondskjuts från stationen samt tillgödoggjorde sig mellanskillnaden själv kontant. Detta är nu förbjudet.

Hur lång tid tog det att färdas med hästskjutsar per mil? Ja, det vanliga var, att det åtgick en timme, beroende på väglaget, så att sommar- och vintertid vid vackert väglag sträckan kördes på tre kvart, vid tröga vägar över timmen. Ett förfärligt besvär samt tidsödande var de många grindar, som för 40-50 år sedan fanns överallt vid alla enskilda samt också alla allmänna, smalare vägar, t.ex. s.k. häradsvägar. En dylik väg löpte genom vår beteshage ett par kilometer, och vi hade en grind vid v
~~var ände av hagen. Den samt alla andra grindar på allmänna vägar bort-~~
togs omkring 1910. Vid körning t.ex. en mil då för tiden kunde man få stiga av och öppna och stänga ett tiotal grindar. Hade man brått tog man en "le-pojk" med, som satt där bak samt hoppade av och öppnade och stängde. Var det en stuga i närheten av en grind, stod barnen där på vakt och öppnad för att få sig en peng eller en kaka för besväret. Sonliga av skjutskarlarna hade lärt sina hästar att springa opp grindar, men det gick inte om de öppnades m o t skjutsen, bara i motsatt fall. Men då var det endast omkring halva antalet grindar, som man behövde stiga av och öppna.

ACC. N:R M. 10975: //Postgång.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Skiss över brevbäringslinjen Vissefjärda-Pellamåla osv.

Postgången i äldre tider var så gott som ingen ute å landsbygden. Brev och tidningar kom till kyrkbyar och järnvägsstationer, men någon regelrätt utbärning ägde icke rum. Visserligen hade sällan bönderna några

ACC. N:R M. 10975:12.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

tidningar eller brev, så det spelade ingen roll, men å andra sidan skulle de säkerligen ha anlitat posten mera, om de haft nära till poststationen eller om brevbäring skett ut till byarna.

Skildringen av vår bygds postförhållanden skall här omsluta tiden från järnvägens tillkomst i början av 1870-talet men mest röra sig om tiden från omkring sekelskiftet och fram till nutiden, eller fr.o.m. det skede, då lantbrevbäringen startades på linjen i västra Vissefjärda.

Innan brevbäringslinjen Vissefjärda-Pellamåla-Vissefjärda började hade befolkningen här att "lägga på" brev m.m. å postanstalten vid Vissefjärda järnvägsstation eller hämta sina postförsändelser, brev, tidningar osv därstädes. Men då avståndet från Fåglasjö, Pellamåla m.fl. byar var en mil eller däröver, var hämtning resp. avsändande av post sporadiskt förekommande, så vida det inte gällde absolut viktiga försändelser i an- eller avgående riktning, då det var att ge sig av till Vissefjärda bara för dessa ärendens uträttande. Detta skedde dock mera sällan. Jag minns från mitt hem, att vi brukade anlita en gubbe i Fåglasjö, som hette Olaus Månsson, Lill-Olaves kallad, vilken gladeligt travade en mil fram och en tillbaka för en tolvskillning och en kopp kaffe vid hemkomsten. Var det

ACC. N:R M. 10975:13.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

sommar, gick Olaves barfota med stövlarna under armen, tills han kom i närheten av stationen, då han tog dem på för att på henvägen åter ta av sig dem när han hunnit en bit från samhället. Likadant gjorde den spar-samme gubben också på kyrkvägen sommartid. Men det var inte bara av spar-samhetsskäl han gjorde så utan det gick lättare att gå. Den tidens skodon var svåra att gå med, styva och oftast så tillverkade att de kunde användas på vilken fot som helst, d.v.s. det var inga höger- eller vänsterskor, utan kunde växla om. Det var till fördel att växla om, om man gick snett på klackarna, ty de jämnades ut genom ombytet. Men om det var praktiskt i nämnda avseende så gick det ut över passformen.

~~Expressbud till posten var alltså sällan förekommande utan man la~~
på brev eller hämtade, då man samtidigt hade andra ärenden till kyrka eller järnväg. Många väntade till söndagen, andra uträttade postärendena samtidigt då de var vid stationen med virke, t.ex. fannved, eller vid sågen med stock. På höstarna körde man potatis och korn till bränneriet, och då passade man på att knacka på i luckan och lämna brev eller hämta. Vissa tider hade man ingen körning till Vissefjärda, och väntade man inga brev eller hade andra ärenden av postal natur, kunde det dröja veckor, innan

ACC. N:R M. 10975:14.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

man brydde sig om att besöka posten. Man skickade ofta bud med andra personer, och då konfirmationsläsningen pågick under vintern, hände det att dessa barn uträttade ärendena på posten var vecka. Men de senaste decennierna på 1800-talet hade vi en mycket argstint stins och postman i Vissefjärda, en pensionerad kapten Bäckström, en riktig bitvarg, vilket för övrigt alla stationstjänstemän, präster, länsmän var då. Många tordes inte för sitt liv knäcka på i postluckan, oaktat det var posttid, ty Bäckström var för det mesta surrande som en geting och väste som en orm, om han besvärades. Det gick för tjänstemännen då för tiden att behandla allmänheten bryskt, men efter hand blev förhållandena bättre och bättre.

~~I Fåglasjö, som gränsade alldeles intill Långasjö socken, där man i kyrkbyn hade poststation, brukade en och annan lämna in brev, då de hade ärenden dit till handlare eller garveriet. Här sköttes postsysslor av en adlig fröken av ätten Gyllensköld. Hon var en amper gumma hon också, och då det stod fröken på adressen fnyste hon och yttrade: "I Långasjö finns ingen fröken mer än jag."~~

För att få ordnade förhållanden och slippa att gå och hämta själv i postluckan i Vissefjärda samt bli nerskölld av kapten B. hade far av-

ACC. N:R M.10975/57FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

talat med en av de två stationshandlarna, C.A. Petersson, Lill-Pelle kallad, att vi, som där hade vår handel, skulle få hämta samt lämna post där. Då gjorde det inget, när vi kom, om det var posttid eller inte, vardag eller söndag, ty Lill-P. var alltid tillmötesgående och rejäl och tillförlitlig. Han hjälpte också till med att prenumerera på tidningar, om det någon gång inträffade, att man skaffade sådana. Innan brevbäringen tog i gång var sådana sällsynta i de flesta hem, men sedan blev det vanligare och vanligare.

Det vållade besvär och tråkigheter många gånger att två byar inom socknen hade exakt lika namn samt en i Långasjö södra del mot Vissefjärda gränsen, nämligen Pellamåla. Ett fanns således i västra Vissefjärda ett Pellamåla i östra samt ett som sagt i s. Långasjö. Särskilt krångel var det med de båda byarna i Vissefjärda med samma namn. När man ledsnat på att breven kom fel, ansökte de i östra Pellamåla om att få ändra byns namn till Ljungbylund, vilket även beviljades. De övriga två med namnet Pellamåla finns alltjämt kvar. Prosten N.F. Wahlström, död vid sekelskiftet, ändrade stavningen på de båda Pellamåla för att få reda i förhållandena så att västra Pellamåla stavades med "ä" och det östra med "e".

ACC. N:R M. 10975: 16.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

I slutet av 1800-talet fanns det en handlande och bagare i Pellamåla vid namn C.A.Gyllenberg, och han diskuterade med befolkningen inom trakten att man borde hänvända sig till Generalpoststyrelsen för att få en lantbrevbäringslinje ordnad från Vissefjärda station över Jämsundavik-Bläsemåla-Fåglasjö-Pellamåla-Guttamåla-Sutaremåla-Hökamåla-Jämsundavik och åter till Vissefjärda. Denna ansökan beviljades i början av 1900-talet, och skulle brevbäringen ske två söckendagar per vecka, onsdagar och lördagar. Till lantbrevbärare antogs med ett arvode per gång av 1 - säger 1 - krona per gång för en sträcka av c:a 25 km, nästan en ringlinje, lägenhetsägaren, f.hemmansägaren Frans Jönsson, bosatt nära stationen å prästgårdens ägor.

Denne förste innehavare av brevbäringen var född i Pellamåla och var vid antagandet i tjänst omkring 50 år. Han hade tidigare innehaft lantbruk i Ebbamåla, alldeles i närheten av Pellamåla, men hade överlämnat gården till dottern och mågen, Sven Elof Olsson, bördig från Gäddegöl i Eringsboda, Blekinge. Det såg ut som en ödets ironi att Frans Jönsson skulle bli postförare, när hans måg i sin ungdom hade blivit åtalad för poströveri! Min far, liksom många andra i orten, kände denne S.E.

ACC. N:R M. 10975:17.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Olsson aldrig annat än "post-Elof". Vår bygds förste brevbärare var ganska väl meriterad att sköta tjänsten, när han i sin ungdom varit intagen på seminariet i Växjö men måst sluta av någon anledning - han kunde därför bättre än en arbetare eller bonde skriva och reda ut postala saker. Då han inte skötte brevbäringen hjälpte han bönder och andra i orten att skriva gårdsköp m.fl. handlingar samt hjälpte ofta f.riksdagsmannen "Carl Petter" i Stålberga.

Det var glädje i bygden, när brevbäringen började och man slapp det tidsödande farandet till Vissefjärda för att hämta eller sända post. I början var det trots de fåtaliga postdagarna litet med både brev och tidningar, men det förbättrade sig så småningom. Brevbäraren lämnade inte posten i var stuga i byarna utan hade ett postställe i var by. Här fick så de andra postkunderna möta upp, om de ville träffa brevbäraren samt i övrigt lämna avgående post och hämta den ankommande. Dessa postställen byttes, då det var rätt mycket söring att ha postställe, d.v.s. det var jämt och ständigt besök av grannarna.

Frans Jönsson kunde inte cykla, han gick alltid till fots. Någon gång, då det var djup snö lejde han skjuts, men då gick hela lönen, 1 kr., till

ACC. N:R M. 10975:78.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

enbart skjutsningen. Han var mycket glad för "starkt" samt blev ofta bjuden på kaffekask på postställena, och många släktingar hade han i Pella-
måla och närliggande byar, så det vankades spendering någonstans så gott som var postdag. Ibland var han så pass beskänkt, att han blev "trött" och lade sig i vägkanten att sova med postväskan under huvudet. Ett par gånger träffade jag själv på honom i dylikt tillstånd. Något rån mot honom förekom dock ej, men kunde sådant ha varit lätt utfört under nämnda omständigheter.

Just då brevbäringslinjen startade var vykortens gyllene tid. Alla människor, mest dock ungdomar, skrev och skickade vykort, och på dem skrev de vackra verser, med vanligt bläck eller med "osynligt". Vykorten blev "vackrare" och dyrare år från år, och sidenblommor på korten samt solfjäderskort o. a. gick sitt segertåg även över dessa bygder. Och i vart hem, som ville visa sig på styva linan hade man album att festsätta korten i.

I detta sammanhang kan jag inte låta bli att berätta om soldatens äldsta dotter, Ida Almkvist i Fåglasjö, vilken var sommar tjänade i Danmark samt städslode pigor och drängar dit. Hon hade en vinter fått avi

ACC. N:R M.10975:19.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

om att hon hade att lösa en försändelse med tio öre, då den saknade porto. Hon var nyfiken och kostade på 10-öringen i tro att det var ett finare vykort från en beundrare. Då brevbäraren nästa gång kom, visade det sig att avsändare klippt ut en avlång fyrkant av en starkt lösmanschet samt på rackartyg skickat det till Ida! Hon rasade och svor över skojet, då så många hade varit vittne till hennes malör.

Som en parentes kan omnämnas, att från Vissefjärda poststation dagligen gick körpost med häst i början av 1900-talet till byn Troxhult i Gullabo. En sådan poststation som Troxhult kallades bland posttjänstemännen "bondstation" till skillnad från sådana, som samtidigt var järnvägsstationer. Jag såg som liten pojke denna körpost: det var en bonde i Troxhult som hade korningen som entrepenad. På stationen lagades den stora postsäcken av läder, försedd med beslag av järn och försedd med bastant lås, till och låstes. Körkarlen bar ut den i sin vagn och ansvarade för den. Till försvar mot event. posttjuvar hade mannen en väldig revolver bredvid sig. Till poststationen i Troxhult - numera nedlagd - var anslutna byarna omkring både i Gullabo och Vissefjärda. Till Gullabo kyrkby kom posten från Torsås, vilket skett allt intill fjolåret, då posten

ACC. N:R M. 10975:20.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

började forslas med S.J:s buss Vissefjärda-Gullabo-Torsås-Bergkvara. På detta ändrade sätt anländer posten från Stockholm tre-fyra timmar förr än om den som dittills sänts om Kalmar eller Karlskrona.

Vår brevbärare nr 1 tjänstgjorde till 1917 de två dagarna i veckan, och han levde några år efter avskedstagandet samt dog omkring 70-årig. Han efterträddes av en annan f.d.hemmansägare, bosatt invid Jämsundavik. Han hette August Olofsson, f.i Eringsboda socken samt hade tidigare varit bonde i byn Långsjö i Tving socken, Blekinge. Här hade han som man här uttrycker det blivit "utfattig" och köpt sig en liten stuga på Tångabacke. Det var cirka 3 km. från Vissefjärda station, vilket blev något längre väg morgon och eftermiddag, väg som inte berörde själva linjen och som han heller inte hade någon ersättning för. Arvodet per tur ökade under och efter första världskriget, men turerna var fortfarande två var vecka. Slutligen lade vi in om ökning till tre dagar i veckan, vilket också skedde. Nu hade flera linjer, utgående från Vissefjärda, tillkommit, nämligen åt Hult samt åt Förlångsö. Och från Linnefors hållplats inom Vissefjärda socken kom för ett tiotal år sedan till stånd också en linje om två turer i veckan samt en linje från Lindås, dessa bägge sistnämnda till resp. Bugehult och Alsjö. Alltså inalles f.n. fem linjer i gång.

ACC. N:R M.10975:2/FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

För att återgå till vår förste brevbärare hade han en liten biin-
komst genom att vara prenumerantsamlare å ortstidningarna. Ibland kunde
abonnenterna inte få sina exemplar förrän i slutet av januari, vad det
nu kunde bero på oaktat de betalat före jul. Det påstods att Frans Jöns-
son tagit dessa pengar till "julabrännvin" samt sedan prenumererat, när
han blivit vid kassa igen.

Trots att han var tunn och mager var han en baddare att gå. Han ha-
de till hjälp sin kryckekäpp, försedd med en lång och vass dopnsko. Jag
minns att jag som pojke hade kört från mitt hem i Fäglasjö för att göra
inköp i handelsboden i Pellamåla (C.A. Gyllenberg). Det var i mars samt
~~isgata på vägarna. Hästen var nyinköpt samt ganska oprövad. Jag hade släd~~
don, ett par kälkar med en potatisryss som häck. Då jag vände på vägen
för att köra hem, tog märren sken, och då det var isgata hade jag inte
fäste för fötterna att hålla in henne. Jag ramlade omkull samt släpade
med ett stycke, men till sist måste jag släppa tömmen. Det bar av med
skjutsen i karriär, och märren bröt av båda skaklarna samt kom galoppe-
rande vägen fram. I närheten av mitt hem möttes hon av just brevbärare
Jönsson, som hopade fram och grep i betslet, så att skenloppet hejdades.

ACC. N:R M. 10975:22.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Den märren hade sin särskilda historia: far hade fått den till julklapp av sina tre äldsta barn, två av mina bröder samt min äldsta syster, vilka några år tidigare hade avlagt folkskollärareexamen samt nu ville på detta sätt betala lite tillbaka av allt de fått till sin utbildning. Preja, så hette kreaturet, var ett vackert djur, fem år gammal 1903, då vi fick henne. Hon hade tidigare tillhört ett par fjäderknallar från Sunnerbo, vilka körde omkring i våra trakter med fjäder, selar, filter m.m. Far hade sett djuret några gånger förut samt frågat bröderna Eriksson, om den var till salu. Det blev affär, och mina tre syskon betalade Preja med på den tiden en stor summa, 450 kronor. Hon hade den egenheten att när man körde med henne på vägarna, så stannade hon alltid, när man mötte någon. Det var hon van vid, ty det hade knallarna gjort, då de frågat folk, om de ville handla av dem. Hon var också i början rädd för alla slags körslor vid jordbruket, ty hon hade aldrig varit spänd för andra don än flakfjädervagnen under handelsfärderna. Så småningom blev hon orädd och bra på alla sätt, och vi hade henne tills den dag, då hon som gammal fördes till hästslakteren. Hon var av nordsvensk ras samt nästan svart till färgen. Även min bror, som övertog vår hängård, hade henne några år från 1918.

ACC. N:R M. 10975:23,FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

När Frans Jönsson som nära 70-årig fick avsked med pension 1917, fick vi som hans efterträdare August Olofsson, Skälstängen, som förut något ommärnats. Han körde ett tag med häst, men för att få pengar till den sålde han kon. Längre fram, om ett par år, måste han sälja hästen, och så köpte han sig cykel. När det var dåliga vägar gick han dock. Vi lade in under hans tid om skning av postdagarna samt fick först tre, sedan fyra och slutligen på 1930-talet söckendaglig postgång, d.v.s. sex dagar i veckan. Olofsson var bara några och sextio år, då han tog avsked från tjänsten. Han var utsliten, ty linjen hade utökats under hans sista år så, att den kom att bli över tre mil lång, och då därtill kom 5-6 km. extra på grund av att han bodde så olämpligt, var det nära fyra mils cykling eller ibland gång per söckendag. Jag hade nämligen hjälpt till att för- må postverket dra poslinjen så, att flera byar, som nu hämtade posten ett par km. eller mer från hemmet, skulle få bekvämare. Efter denna utökning blev alltså linjen Vissefjärda-Jämsundavik-Bläsenåla-Påglasjö-Pellånåla-Guttanåla-Snerånåla-Kroksmåla-Hökanåla-Sidlandsmåla-Luvön-Eremitenåla-Ellingsmåla-Vissefjärda. Olofsson var mycket punktlig och ontyckt, och då han fyllde 60 år fick han som tack av abonnenterna en vacker summa